

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volilski shod pri Sv. Barbari v Halozah.

V nedeljo, dne 25. avgusta je bil pri Sv. Barbari v Halozah volilski shod. Kmečkega ljudstva je bilo zbrana čez tisoč oseb. Odlične gospôde je pa prišlo največ iz Ptuja in Št. Marjete. Gostilniški prostori gospoda Korenjaka so se pokazali do cela premali, in več kakor tri četrtine udeležencev je moralo ostati zunaj pod lepo, nalašč za ta shod postavljeno uto, da od tukaj sliši poročili naših gospodov poslancev. — Pokanje topičev je ob pol 3. naznanilo prihod velečastitega gospoda dr. Gregoreca, državnega, in gospoda dr. Jurtéla, deželnega poslanca. Precej ob 3. uri je otvoril narodnjak gospod Kokol, občinski predstojnik iz Slatine, kateri je bil izvoljen predsednikom, shod s trikratnim »živio« na našega svetlega cesarja.

Tem je sledilo poročilo državnega poslanca, gosp. dr. Gregoreca. Najprvo nam je gospod govornik opisal sestavo državnega zbora ter nam je v številkah povedal, kako so v tem razni avstrijski narodi zastopani. Povedal nam je potem, kako je deloval državni zbor pod vlado ministerstva Windischgrätz. Izvedeli smo, kako nam škoduje pogodba z Italijo v zadevi vinotrštva. Samo Dalmacija je izgubila vsled te pogodbe 5 milijonov rednih letnih dohodkov. Mnogo nam škoduje tudi pogodba z Nemčijo, ker vsled te nimajo naši pridelki nobene cene. V tem času se je dovolilo tudi tržaškemu parobrodnemu društvu 45 in dunajskemu parobrodnemu društvu pa 24 milijonov gld. podpore, katere velikanske svote morajo avstrijski davkoplačevalci še sedaj plačevati. Spravilo se je tudi staro srebro ob veljavo in kupili so za 80 milijonov gld. zlata, katerega pa sedaj ravno toliko dobimo v roke, kakor poprej.

V dobro se pa prenaredi domovinska postava in sicer tako, da od sedaj naprej dobi vsak domovinsko pravico v kraju, kjer ko delavec neprenehoma najmanj 10, ko posestnik pa 5 let živi. Hvalevredna je tudi postava o trtni uši. Ta naredba ima sledeče točke: 1. davek po trtni uši poškodovanega vinograda se odpiše; 2. posestniku, ki naredi na svojem zemljišču nov nasad z ameriško trto, ni treba od tega deset let davka plačevati; 3. ubogi posestniki dobé iz državne blagajnice brezobrestna posojila za napravo novih vinogradov. — Od gospoda govornika smo nadalje na naše veselje izvedeli, da je bil bivši minister grof Falkenhayn kmečkim posestnikom naklonjen. Ta je dobro vedel, zakaj propada kmečki stan, namreč radi splošnih dolgov. Ves zemljiški dolg znaša na Avstrijskem 3000 milijonov, od katerega se plačuje 154 milijonov gld. obresti, torej štirikrat več, kot vsega državnega davka. Grof Falkenhayn je nameraval upeljati personalni kredit in posebne državne obligacije, s katerimi bi se plačal polagoma ves zemljiški dolg. Žalibog se mu ta naredba ni posrečila.

Pri nas so posestniki najbolj zadolženi. Na osebo pride 1 gld. 18 kr. dolga, na Nemškem 75 kr., v Severni Ameriki 22 kr. in na Ruskem pa 5 kr. Mnogo nam bi bila škodovala nova davčna reforma, katero vpeljati si je na vse kriplje prizadeval minister Plener. — Gospod nam je še govoril o borzi, o členu 19. drž. tem. zakona in končno nam je še povedal, kako se je slovenskim poslancem posrečilo, da so celjsko gimnazijo dosegli. Svoj lepi in blizu 1 uro trajajoči govor je pa gospod poslanec sklenil blizu tako-le: »Če bomo vstrajni in bomo vedno zahtevali, kar nam gre po § 19., dosegli bomo enkrat tudi to, da bomo imeli zedinjeno Slovenijo!« Z burnimi »živio-klici« so pritrjevali poslušalci gospodu govorniku.

Poročal nam je na-to gospod dr. Jurtéla o svojem delovanju v deželnem zboru. Ko nam je opisal sestavo deželnega zbora, je najprvo govoril o lovske postavi. Vsakemu posestniku je dobro znano, da je dosejanja lovska postava zelo pomanjkljiva. Razna divjačina, posebno zajci in srne naredé nam vsako leto mnogo škode in to največ na sadnem drevju in na vinogradih; odškodnine pa ne dobimo skoraj nobene. Ali ravno sedaj bode mogoče Slovincem s pomočjo srednještajarskih poslancev in nekaterih konservativcev temu od pomoči. Občine naj torej pridno sestavljajo cenilne zapisnike o škodi, storjeni po divjačini, in naj te pošiljajo deželnim poslancem. Naredila se bode potem lovska postava najbrž tako, da bode imela Srednja in Spodnja Štajarska posebne določbe. V zadevi vinoreje se je doseglo, da so se naredili ameriški nasadi na deželne stroške v Pišecah in tukaj pri Sv. Barbari. Hvalevredna je tudi naredba, po katerej se dobiva galica potom deželnega odbora. Na to nam je gospod poslanec razložil, zakaj da so slovenski poslanci zapustili štajarski deželni zbor. Nemci so postali taki nasprotniki Slovincem, da pošten Slovenec ne more več z njimi skupno delovati. Ko smo še izvedeli njihovo postopanje v zadevi celjske gimnazije, odobral se je jednoglasno izstop slovenskih poslancev iz štajarskega deželnega zbora in sprejela se je že zadnjič objavljena resolucija. Sprejele so se še nekatere druge važne resolucije.

Končno se je pa predsednik gospodoma poslancema pristrčno zahvalil ter shod s trikratnim »živio« na našega svetlega cesarja zaključil. — Na to je bila prosta zabava. Pod uto svirala je »haloška« godba, v notranjih prostorih pa so se menjemale napitnice z lepim petjem. Vsak je gotovo zapustil shod z zadoščenjem, da ni zgubil dneva, in vsi smo bili enega mnenja: v deželnem kot tudi v državnem zboru imamo poslanca, ki delujeta za prospeh našega naroda. Bog ju naj nam ohrani še mnoga leta ter naj blagoslovi njun obilni trud!

Politični shod v Negovi.

V nedeljo je priredilo politično društvo za ljutomerski in gornje-radgonski okraj v Negovi drugi shod. Ustreglo je s tem že večkrat izraženim željam. Baš na jezikovni meji je ljudskih shodov najbolj treba. Valovi tujstva močno pluskajo čez mejo in nas hočejo poplaviti. Tej nevarnosti se je treba z vsemi silami zoperstaviti, in ravno novo politično društvo je v to obrambo najbolj pripravno. Kajti na shodih, katere takšna društva prirejajo, podučuje se ljudstvo in navdušuje in napeljuje k odporu in boju proti sovražniku. V tem oziru mislimo, bode tudi shod v Negovi obrodil zaželenega sadu. Zbralo se je tu mnogo ljudstva iz celega okraja. Seveda je bilo tudi nekaj nemškutarskih pokvek vmes, ki so hoteli že med shodom in pozneje pri prosti zabavi zdražbo delati. A takšnim ničvrednim ljudem je najbolje odgovarjati z zaničevanjem, in tako smo tudi mi storili.

Ob 1/2 4. uri je otvoril podpredsednik političnega društva shod in nazdravil svetlemu cesarju ter podelil besedo državnemu poslancu velčast. gosp. dr. Gregorecu. Le-ta nam je v celo uro trajajočem govoru podal jedernato poročilo o svojem delovanju in nam narisal naše politične, gospodarske in narodne razmere. Vse naše bede in vseh tužnih razmer v Avstriji je kriva nemško-liberalna stranka, ki zahvaljuje svojo moč krivičnemu volilnemu redu. Prej v Avstriji ne bo bolje, dokler se volilni red ne prenaredi. Ko je bila liberalna stranka na krmilu, zapravila je milijone in milijone za židovske interese, za kmeta pa ni storila nič, akoravno ta plačuje največ davka. Tudi v narodnem oziru zavira vsako napredovanje nenemških narodov, in če bi ne bilo od svetlega cesarja nam danega člena XIX. osnovnih postav, bi mi ubogi Slovenci še nič ne imeli. S pomočjo tega daru pa se še vendar giblamo in razvijamo. Mi smo jednokopravni z drugimi narodi, ali v resnici še ne uživamo tistih pravic, kakor drugi. A dosegli bomo s časom vse, kar nam gre po božjih in državnih zakonih; treba samo, da delujemo, kakor dosedaj, tudi v prihodnje vstrajno in neupogljivo po starem slovenskem geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Viharno ploskanje je sledilo temu govoru. Tako je sta se oglasila dva kmeta in predlagala sledeči resoluciji: »Pri drugem shodu političnega društva v Negovi zbrani volilci izrekajo svojemu državnemu poslancu, veleč. g. dr. Gregorecu, svoje popolno zaupanje in želijo, da bi slovenski poslanci tudi v naprej odločno in po jednotnih sklepih postopali v prid slovenskega naroda«.

Druga resolucija pa se je glasila: »Pri drugem shodu političnega društva v Negovi zbrani volilci želijo, da bi slovenski državni in deželni poslanci z vsemi silami delali na to, da gornje-radgonski sodnijski okraj zopet dobi svojo lastno davkarijo, katero je že preje imel«.

Obe resoluciji ste bili jednoglasno sprejeti. Kot drugi govornik je poprijel besedo gospod J. Slavič, veleposestnik v Bučevcih. Dajal je kmetom prav dobre nauke za javno življenje. Slikal nam je potrebe in koristi raznih društev ter priporočal posebno bralna društva, ki dajejo kmetom mnogo podučnega in koristnega berila.

Za njim je govoril čast. g. župnik Alojz Šijanec o raznih gospodarskih stvareh. Tudi on je priporočal kmetom poštene slovenske časopise in knjige in posebno kmetijske. Kazal nam je na raznih slučajih, kaj se z umnim in pametnim gospodarstvom doseže.

Kot zadnji govornik je nastopil na to g. dr. Rosina. Govoril je o bližajočih se volitvah v okrajni zastop ter hudo bičal tiste omahljivce, ki obožavajo orehovskega preroka, ki nič ne zna, nič nima in nič dati ne more.

To niso možje, ki pred tem človekom vedno v prahu ležijo. Ali se vam še niso oči odprle? Ali še niste razvideli, da bo ves okraj prišel pod sedanjim načelnikom v velike dolgove? Sedaj ga železnica tožuje na plačilo 20.000 gld. Pravda se bo vlekla morda še par let in konec bo, da bo okraj moral plačati teh 20.000 gld. in nekaj jezer stroškov. Toda postaje v Gornji Radgoni še vedno ne bo, in vsako orehovo deblo, katero bi ta ali oni prodal, moral bode voziti skoz mesto na radgonski kolodvor. Temu je prerok kriv, ker je s svojimi ljudmi dovolil tistih 20.000 gld. brez vseh pogojev.

Škoda, da preroka ni bilo na shodu. Mogoče, da bi se bil spreobrnil in spokoril. A za njegovo spreobrnitev nam nič ni. Mi želimo le, da bi se njegovi zaslepljeni pristaši spametovali in se vrnili zopet na pravo pot, dokler še ni prepozno. To jim v njih lastni prid želimo.

Volilski shod in narodna veselica v Vuhredu.

Kdor je v nedeljo, dne 1. septembra, bil na volilskem shodu in narodni veselici v Vuhredu, kamor je poleg mnogih posestnikov iz Ribnice in Vuhreda prišlo tudi lepo število krepkih naših mož iz Marenberga, Remšnika in Mute, ta mora pritegniti besedam: »Drava se bode poprej vrnila na Koroško nazaj, predno bodo v marenberskem okraju pokopali zadnjega Slovence!«

Najprej je bilo redno letno zborovanje tamošnje podružnice sv. Cirila in Metoda. V odbor so bili zopet izvoljeni gospodje notar Martin Kocbek prvomestnikom, dekan Avg. Hecl zapisnikarjem in župnik Jož. Črnko blagajnikom. Prav živahno pa je postalo okoli 5. ure, ko se je pričel volilski shod. Obe veliki sobani z zastavami okrašene Widmoserjeve gostilnice sta bili natlačeno polni poslušalcev. Zbrane pozdravi g. župnik Fr. Slavič ter opiše dve pregrehi mnogih Slovencev: manjkanje narodnega značaja in hrepenenje po nemških ljudskih solah. Omenivši nesloge na Kranjskem, zakliče: »Bodimo složni!« ter kot predsednik shoda podeli besedo gospodu poslancu Fr. Robiču.

G. poslanec, od vseh navdušeno pozdravljen, reče v uvodu, da je Vuhred bil pred 10 leti nemška trdnjava. Slava onim, ki so k temu pripomogli, da je zdaj drugače. Nato govori o svojem delovanju v državnem zboru in sicer najprej o davčni preosnovi. S to postavo je v zvezi pregled zemljiškega davka, ki se vrši letos in drugo leto. Posestniki, kadar pride k županu o tej zadevi zemljomerec, povejte, ako ste zemljišče v drugo kulturo spremenili, pa povejte tudi, da to in ono zemljišče ne daje tolikega čistega dohodka. Ako pa je kdo to že zamudil, naj se oglasi pri občinskem odboru, ki naj te pritožbe objavi deželni komisiji, katere ud je tudi g. poslanec.

Ko omeni domovinsko postavo, nariše v kratkih potezah sedanjí politični položaj. Kmalu dobimo novo ministerstvo, katerega predsednik bode gališki cesarski namestnik, grof Badeni. Novo ministerstvo ne bode parlamentarično, ampak samo poslovno in bode moralo dognati pogodbo z Ogersko. K sklepu še g. poslanec pojasni razprave v državnem zboru o proračunu ter o celjski gimnaziji, za katero so tudi glasovali nemški konservativci, in sklene z besedami: »Kjer je pravica tam je Bog in Bog bode nam Slovincem še zanaprej pomagal!«

Vsi s krepkimi živio-klici pohvalijo g. poslanca; č. g. župnik J. Žmave pa prečita naslednjo resolucijo, ki se je soglasno sprejela: »Na volilskem shodu v Vuhredu dne 1. sept. 1895 zbrani volilci izrekajo popolno zaupanje in iskreno zahvalo svojemu državnemu

poslancu, gospodu profesorju Fr. Robiču, ter ga prosijo, naj dela na to, da se še letos zedinijo vsi slovenski državni poslanci v konservativnem klubu!»

Ko še se zahvala izreče vsem, ki so za celjsko gimnazijo glasovali, posebno Kalteneggerju, sklene gosp. predsednik shod s trikratnim »živio« svetlemu cesarju. Nato se je začela prosta zabava. Mariborski čitalniški pevci in tamburaši so nas razveseljevali, pa tudi domači kvartet je zapel več mičnih pesmic. Po »Zdrava-Mariji« smo šli gledat raket, ki so švigale v zrak, med tem ko se je grom možnarjev daleč razlegal, kakor da bi klical političnim nasprotnikom onkraj Drave: »Tukaj smo Slovenci gospodarji in tudi hočemo ostati!«

Cerkvene zadeve.

Pridiga

milostljivega knezoškofa Mihaela o blagoslovljenju križev za oba zvonika in za presbiterij nove slovenske župnijske cerkve Marije Device v Mariboru na praznik Karmelske Matere božje, dne 16. julija 1895.

(Konec.)

Predragi v Gospodu!

Pač samo od sebe vsiljuje se nam sedaj vprašanje: Kako je vendar današnja toliko lepa slovesnost postala mogoča? Kako se dá razložiti, da Marijina cerkev, ki je pred tremi leti le na papirju in le v našem duhu bila zidana, že danes zares in resnično pred našimi očmi stoji v krasoti in lepoti? O tukaj je res Gospod Bog milostno pomagal, in so ljudje prav krepko sodelovali.

In zavoljo tega bodi Bogu, neskončno dobrotljivemu, dolžna, presrčna zahvala za vse prejete milosti in dobrote. Na koncu slovesnosti hočemo zapeti s hvaležnim srcem prelepo pesem: Te Deum laudamus! Tebe, Bog, mi hvalimo, Tebe zahvalimo iz vsega srca, iz vse duše in iz vseh močij!

Za Bogom pa velja moja višepastirska zahvala vsem podpornikom, dobrotnikom in pospeševalcem tega spominskega zidanja. V srcu sem ganjen in presunjen, ko javljam, da dobrotljivosti pri podpiranju tega podvzeta ni bilo in ni primere. V prvi vrsti se čutim v svoji duši dolžnega, da izrečem najudanejšo in najspodobnejšo zahvalo Njih c. in kr. apostolskemu Veličanstvu, našemu ljubemu in dragemu cesarju in deželnemu očetu, ki so za župnijsko cerkev Device Marije v Mariboru milostno darovali iz lastne blagajnice tisoč goldinarjev. Naj jim Gospod Bog ta veledušni dar povrne stoterno in tisočerno, naj Njih Veličanstvo blagoslovi z dolgim in s srečnim življenjem ter dodeli, da bodo pri najboljšem zdravju praznovali slovesno petdesetletnico svojega vladanja, dne 2. decembra 1898, o katerem času se bode služba božja že gotovo v tej novi cerkvi opravljala.

Moja topla zahvala velja nadalje vsem visokim in slavnim oblastnjakom za vso dobrohotnost in za vse skrbi pri tem vse hvale vrednem zidanju nove farne cerkve. Vsem prečislanim zastopnikom teh oblastnij, ki so semkaj prišli in toliko pripomogli, da je današnja slovesnost tako imenitna in lepa, izrekam svojo odkritosrčno in prisrčno zahvalo.

Prav tako izrekam svojo nadpastirsko zahvalo častitemu gvardijanu in župnijskemu upravitelju o. Kalistu Hericu, ki so pridno zajemali iz neizčrpnega zaklada božje previdnosti in še vedno zajemajo. Da, nepremakljivo zaupanje na Boga in njegovo pomoč; trdno zanašanje na njegovo obljubo: Kdor prosi, temu se

bode dalo, in kdor trka, temu se bo odprlo; globoko prepričanje o uspešnem češčenju naše ljube Gospe vedne pomoči; močno upanje na darežljivost in radodarnost meščanov in deželanov — to je bil proračun za zidanje in zaklad častitega o. župnijskega upravitelja. In pokazalo se je, da je ta proračun in ta zaklad povsem pravi in zadosten. Kar je nekdanj Bog govoril Davidu, to velja tudi čast. očetu: Ko si se namenil v svojem srcu, zidati hišo mojemu imenu, dobro si storil. (III. Kralj. 8, 18). — Kakor onim, ki dajo zidati, tako nadalje velja moja vroča zahvala stavbarskim mojstrom: mnogozaslužnemu gospodu stavbarju Rihardu Jordanu, čegar umotvor je hiša »Hiše zlate«; vrlo znanemu gospodu Jožefu Schmalzhoferju, c. kr. dvornemu stavbarskemu mojstru, ki načrt mojstersko izvršuje, in c. kr. kamnoseškemu mojstru gospodu Edvardu Hauserju, ki je do sedaj največ delal za »Bog plačaj!«, in kateremu ta predmetna župnija prav obilo dolžuje. Vse tri mojstre zaljša in krasi na prsih križ, kot znamenje njihovih mnogih zaslug za cerkev in državo.

Naposled kličem čislannemu odboru in zlasti 27.000 družbenim udom, ki neumorno darujejo za zidanje cerkve, tisočeri »Bog povrni«. Ne dvomim, da bodo udje po tej svoji krščanski darežljivosti na mogočno priprošnjo Marijino obvarovani večnega ognja, pa tudi kmalu rešeni iz vic. Saj govori Gospod vojskinih trum: »Moje je srebro, moje je zlato. (Hag. 2, 9). Daj z veseljem očesom po svojem premoženju; kajti Gospod je povračnik in ti bode stoterno povrnil«. (Preg. 35, 12, 13). Semkaj spadajo tudi obljub polne besede sv. pisma: »Daj miloščino od svojega premoženja... Kakor moreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, daj veliko; ako pa imaš malo, prizadevaj si, tudi malo rad dati. Zakaj dobro plačilo si nabiraš na pot sile; ker miloščina vsakega greha in smrti reši in dušine ne pusti priti v temo. Miloščina daje veliko zaupanje pred najvišjim Bogom vsem, kijo delijo«. (Tob. 4, 7—12). Po pravici pravi neki pregovor: Date et Dabitur, darežljivost in povračitev sta dve sestri, ki se nikdar ne ločite. Marija, pomoč kristijanov, bode s svojo velemogočno priprošnjo v nebesih hišo sezidala vsem, ki si prizadevajo z darovi ali s trudom, da njej hišo na zemlji postavijo.

Ko pa vse, ki so pri zidanju te zale romanske cerkve sodelovali in sodelujejo, prespodobno zahvaljujem, prosim ob enem vse, naj to Bogu prijetno in pred njim zaslužno delo podpirajo tudi v prihodnje po svojih močeh. Le unitis viribus, le z združenimi močmi se morejo poravnati že nastali zelo veliki dolgovi, in se more častno dokončati krasno delo. Polagajmo torej prav pridno darove na altar tega svetišča. Kakor znate, predragi kristijani, ima cerkev v sv. maši del, ki se darovanje imenuje. Ker ne gre, da bi s tem darovanjem koj v tem trenutku pričeli, da bi morda kar sedaj darove pobirali, tako opravljajmo svoje darovanje v prihodnosti za to tako potrebno hišo božjo. Vsak, tudi najmanjši dar bode Bogu všeč, kakor je vinar evangelijske vdove Gospodu tako dopadel, da jo je očitno pohvalil v tempelju pred apostoli in ljudstvom. (Mark. 12, 41 itd). Gospod poplača in pohvali vse, kar je vredno plačila in pohvale.

Da pa se bomo toliko lažje odločili darovati, hočemo, preljubi kristijani, še pomisliti, da za potomce zidamo cerkev, v kateri se bodo zbirali stoteri in stotisočeri k molitvi, k službi božji, kjer bodo molili troedinega Boga, povelicevali Marijo, čistili svetnike, vtrdili se v veri, rasli v čednosti, obžalovali grehe in se jih izpovedali, torej sespreobrnili in našli tolažbo in mir za svoje neumrljive duše. S tem pa bodo dozoreli bogati sadovi za večno življenje tudi vsem onim, ki so pomagali zi-

dati ta hram božji. Venčajte torej, blagi prijatelji te Marijine cerkve, svoje delo! Prinesite še zadnje darove, da bomo kmalu mogli reči: Dopolnjeno je.

In sedaj se zopet vrnem h križu, od katerega je izšla današnja slovesnost. Križ je že povišan. Sveti torej sveti križ in oznanjaj daleč na okrog, da tukaj prebivajo ljudje, ki te resnično spoštujejo in čislajo, ki v tebi iščejo izveličanja. Sveti s svojim zlatim bliščem v stanovanja bogatinov, da svoje imetje in premoženje krščansko rabijo; sveti v sobice in izbice revežev, da te ljubijo in s krščanskim ter mirnim srcem prenašajo svoje siromaštvo! Sveti v srca grešnikov, da zapustijo grešno pot in nastopijo čednostno stezo! Sveti v novi dom častitih očetov frančiškanov, naj te navdušeno ljubijo, kakor te je ljubil njihov ustanovnik in duhovni oče, sv. Frančišek Asiški! Lesketaj in žari se tje po vsej razsežni škofiji, ter brani in varuj moje ljube škofljane! Da, poteguj nas vse na-se, ko si od zemlje povišan! Bodi nam vsem znamenje božjega varstva, kakor so nekdaj v Jeruzalemu bili vsi, katere je žaznamoval angelj s črko T v podobi križa, obvarovani pogube! (Eceh. 9, 1—6).

Zlasti na zadnji dan, ko se bode Jezus Kristus v svoji nebeški glorijski s teboj prikazal nad podirajočim svetom, takrat bodi ti naše rešenje, da te bomo gledali v večni lepoti in krasoti tam gori nad zvezdami in — se vekomaj radovali! O crucis victoria et admirabile signum, fac omnes, hoc signum crucis oculis pie intuentes, in coelesti curia captare triumphum! *) Amen, Amen!

Gospodarske stvari.

Mlin za grozdje.

Letošnje leto večinoma kaže po vinogradih precej dobro. Treba bode marsikomu za trgategv potreben inventar dopolniti. Pri trgatvi je gledati, da se, kolikor najbolj mogoče, dobra roba doseže in pa to na najcenejši in najpopolnejši način. Namen tega spisa ni trgategv splošno preresetavati, temveč le opozoriti za trgategv na neko pripravo, ki ima pri trgatvi veliko gospodarstveno vrednost. To je mlin za grozdje.

Predno se grozdje stiska (preša), mora se zmečkati; čim bolje je zmečkano, tim lažje in popolneje je stiskanje. Za kakovost vina je najbolje mečkati grozdje z bosimi nogami, kajti te so mehke in stiskajo samo mehke, zrele jagode, med tem ko nezrele, kakor tudi peclje in trda zrna cela pusté, da ne pridejo iz teh surove snovi v vino, ki njega okus več ali manj kvarijo. Da se pa to mečkanje z nogami, kakor tudi trenje grozdja s posebnimi pripravami dovolj popolno vrši, treba precej delavnih močij, precej časa.

Mlin za grozdje pa je priprava, gospodarstveno zelo koristna; kajti z njo se v istem času s dvema delavcema več doseže, kakor pri drugem načinu drozganja z 10 in več delavci. Za 50 beračev moreta dva delavca z dobrim mlinom prav dobro mleti. S tem se prihrani mnogo dnine. Ako se v pošteb jemlje, da o trgatvi ni mogoče vedno dovolj dobrih delavcev dobiti, da se mora trgategv včasih hitro vršiti, tedaj se zna še le korist mlina prav upoštevati.

Napaka mlina za grozdje je sicer, da sploh enako-

merno stiska zrele in nezrele jagode, kar se pa pri vinu toliko ne pozna, da bi ta napaka odvagala druge premmnoge koristi.

Kakor vsake reči, katere se dá kaj spečati, tako se je obrt tudi poprijela izdelovanja mlinov za grozdje, radi tega se dobivajo taki mlini v zelo različnih oblikah.

Umen gospodar naj pri nakupovanju tacega mlina, kakor pri nakupovanju vsakatega mu potrebnega orodja, dobro preudarja lastnosti dotičnega predmeta. Predočevati si mora vedno slabe in dobre lastnosti mlina, enega in drugega načina. Ponuja se mu tako raznolična roba, da mu je dobro paziti, da se ne prevvari. Vsak hvalisa svoj izdelek, pripisuje mu izvanredne koristi. Vsak ima svojo stranko, ki v njegov rog trobi. Kupec, ki se zanaša le na te glasove, ki nima sam zmožnosti presojevat, je kot Heraklej na razpotju, ne ve se kam obrniti. Postavimo mu torej kažipot, oziroma povejmo mu znamenja, katerih se naj drži, da zadene najboljšo pot.

Grozdni mlinov se izdeluje zelo veliko raznih oblik in vrst. Najprej se razlikujejo po tvarinah, iz katerih so napravljeni, in po razmerjih posameznih delov.

Glavni del mlina za grozdje so valci, katerih namen je prav za prav grozdje mečkati. Ti valci se izdelujejo iz raznih tvarin. Najbolji so valci iz litega železa. Predsodki proti tem so veliki. Marsikdo trdi, da od takih valcev postaja vino črno. Kdor to trdi, ni še skusil tacega mlina, sklepa le iz obče znanega pravila, da železo v vinu pouzroči počrnenje vina. To je tudi popolnoma resnično. Pa koliko časa pride pri grozdnem mlinu sok grozdja z železom v dotiko? Ako je nevarnost tako velika, potem bi bilo prej potreba, vse železne stiskalnice odpraviti, ker pri stiskalnici ima mošt veliko več prilike nekaj železa raztopiti. Pa tako nevarno pri moštu od grozdja le ni, veliko bolj pri sadnem moštu. Pri sadnem moštu že neugodno upliva železna stiskalnica, a pri grozdnem ta ni uzrok, da vino počrni. Miljonov hektolitrov grozdja se je stiskalo na stiskalnicah z železnim vijakom, ali to vino ni počrnelo. Še manj pa so železni valci grozdnega mlina uzrok, da vino počrni. Z njimi pride sok kratek čas v dotiko, železo le ni sladkor, ki bi se tako hitro topil. Železni valci se pa tudi kaj hitro prevlečejo s skorjico vinskega kamna in potem moštu nič ne škodujejo. Treba le gledati na snago. Le ako so valci zarjaveli, tedaj se more več železa raztopiti, tedaj vinu škodujejo. Zaradi tega se naj valci uporabijo lepo osnažijo in ako dalj časa nerabljeni ostanejo, naj se z mazilom osnažijo, pa ostanejo vedno močni, rje prosti. Resnični dogodki najbolj dokazujejo, da ni vedno umestno nekatera pravila pretesnosrčno za vsak slučaj porabiti. Pri velikih posestvih vinogradov so mlini z železnimi valci že mnogo, mnogo let v rabi in nikdar niso bili povod, da je vino počrnelo. Vino je treba pred železom varovati, ali ni treba biti preboječ, preoprezen. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 7. septembra pri Sv. Jederti, v Slivnici pri Mariboru, v Kapelah, Vojniku, Št. Ilju v Slov. gor., v Poličanah (za svinje) in na Sv. gorah. Dne 9. sept. v Gornjem gradu, Gomilici, na Spod. Polskavi in v Apačah. Dne 11. sept. v Dobjem in Loki. Dne 12. sept. na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 13. sept. v Kaniži pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

Iz Šarja pri Ljutomeru. (Cesarjev rojstni dan) se je slavil v Ljutomeru veličastno. Ob 8. uri je bila asistirana služba božja, katere se je udeležilo

*) O zmagovalni križ in čudežno znamenje, dodeli, da vsi, ki to znamenje križa pobožno pogledajo, dosežejo v nebeški hiši zmago! — Sklepne besede listine, shranjene v zvoniskem jabolku; sicer pa tako moli sv. cerkev na praznik povišanja sv. križa.

uradništvo, učiteljstvo z učenci in vsa gasilna društva. Pri službi božji je pel mešani zbor domačega slovenskega pevskega društva slovensko mašo, kar seveda nemčurčkom ni ugajalo. Razburilo in razdražilo pa jim ni samo slovensko petje živcev, temveč še v večji meri slovenski gasilci, katerih je bila dolga vrsta. Čelade so imeli okinčane z lipovimi vejicami. Videli si tukaj 9 gasilnih društev z nad 200 slovenskimi gasilci in jeden »feuerber«, namreč »lotmerški«, ki šteje s svojim »hotmanom«, krčmarjem Siederitsch-em, vred nekaj čez 30 mož. Slovenska gasilna društva je vodila slovenska velika godba, katera je svirala slovenske komade, med tem ko je »feuerber« celo na tihem korakal. Po sveti maši so se postavila vsa gasilna društva pred okrajno glavarstvo, da so sporočili tačasnemu vodji udanost in zvestobo Slovencev do presvetlega cesarja. Prav lepo je bilo gledati, kako so stali tukaj v dolgih vrstah slovenski sinovi, krepki mladeniči in mladi možje, zvesti svojemu narodu in materi Sloveniji; a ravno tako odseval je izmed vseh »lotmerški feuerber« s svojimi postaranimi možmi. Osivel je morebiti marsikateri že zaradi tega prej, ker ga že peče vest, da je izdal svoj narod, ker zaničuje prelepo doneči slovenski jezik. Vsa gasilna društva so poveljevala slovenski in slišali ste, kako lepo doni poveljni jezik slovenski. »Lotmerški feuerber« poveljuje samo od sebe umevno le »dajč«, saj je bojda njih »hotman« pragerman. Ko je vsa slavnost pred okrajnim glavarstvom minola, podali so se slovenski gasilci z godbo, katera je svirala koračnico »Oj banovci«, v pivarno g. Vaupotiča k skupnemu razveseljevanju in opoldne odrinola so zopet vsa društva z godbo skozi trg, vsako na svoj dom. Konečno še nekaj, g. urednik. Skoraj bi Vam nekaj pozabil poročati in s tem dopolniti to, kar sem Vam poročal zadnjič o vzgoji otrok v nemški šoli. Vsak, kateri je bil v nedeljo v cerkvi, kjer je bilo zbranih nad 1000 otrok, spoznal je gotovo takoj ono trohico, ki zahaja v veleslavno nemško šolo v Ljutomeru. Saj so vsi imeli hrastovo listje na svojih klobukih. Gotovo jim je to zaukazal njih učitelj Dernjatsch in ako ne, dovolil jim je in to zadostuje. Je-li to vzgoja? Kaj bode postalo iz teh? Nič drugega. ko pravi nemčurski rogovileži, ki bodo zaničevali svoj slovenski jezik. To se vidi že sedaj, kajti oni teden šla je trojica teh učencev z veliko hrastovo vejo v rokah po ulicah proti glavnemu trgu mimo hiše jednega vrlih naših narodnjakov. Tukaj torej, v tej nemški šoli najdete pravo nemčursko ali nemško kulturo. Tu je kultura doma!

Šarjan.

Iz Jarenine. (Rojstveni dan) svetlega cesarja smo praznovali slovesno v zvezi s petletnico bralnega društva. Prostor, kjer je bila slovesnost, je bil dostojno okrašen. Za govorniškimi odrom je bila od jareninskih gospic okusno ovenčana slika našega milega vladarja in tik zgoraj napis: »Vse za vero, dom, cesarja«. Gospod učitelj J. Čonč pozdravi obilico gostov, opozarjajoč na dvojni vzvišeni pomen današnje veselice: slaviti preblagega svojega državnega očeta, katerega oko se zrosi nad vsako našo nesrečo in se mu obraz radostno zjasni, videč svoje podložnike zadovoljne in srečne; ter se zavdati velike važnosti bralnega društva. Gosp. D. Hribar je nato naslikal nevenljive zasluge in neusahljive čednosti svetlega cesarja, na kar je ljudstvo svoje domoljubje s krepkimi »živio« izrazilo, godba pa svirala cesarsko pesem. Pazljivo je ljudstvo sledilo nadaljnjemu poučljivemu govoru imenovanega govornika. Navdušeno je potem pozdravilo boritelja za naše pravice v državnem in deželnem zboru, g. profesorja Franca Robiča, kateri nas je zagotovil, pri bližnji priložnosti pojasniti svoj parlamentarni delokrog. Tudi vrlih mariborskih pevcev se mi je hvaležno spominjati, ki vedno tako uspešno

posežejo s svojimi vedrimi glasovi v mariborsko okolico. Bog jih živi, kakor tudi vse sosedne goste, ki so nas s svojim prihodom počastili!

Od Sv. Marka niže Ptuja. (Dan 25. avgusta.)

Pred poltretjim letom je počil naš farni veliki zvon. Takoj so naš skrbni gosp. župnik začeli pobirati milih darov, da bi se veliki zvon dal preliti za 3 cente težji in radi harmonije tudi srednji zvon. Letos poleti je bil potreben denar, okoli 1000 gld., nabran, in ljubljanski zvonar A. Samassa je prelil zvonova, katera so potem dne 9. avgusta posvetili ljubljanski stolni prošt, dr. H. Pauker. V nedeljo, dne 25. avgusta pa sta bila slovesno potegnjena v naš farni zvonik. V jutro so imeli v ta namen sv. opravilo naš rojak, gosp. prefekt Fr. Korošec ter v pridigi razložili posvečevanje zvonov, njune napise in kaj nam sploh kličejo zvonovi. Ob 9. uri pa so prišli preč. g. ptujski prošt, J. Hrzič, prvokrat na cerkveno obiskovanje in skušnjo iz krščanskega nauka. Ob 1/2 10. uri so imeli veliko sv. mašo, pri kateri so peli gospod. učiteljici in gosp. podučitelj. Po sv. maši je bilo izpraševanje otrok, ki so dobro odgovarjali. Nato so nas gosp. prošt še razveselili z jedernatim nagovorom o posvečevanju zvonov in o harmoniji ali soglasju med Bogom in nami, o zastopnosti po občinah in hišah. Popoldne ob 3 uri pa so bile slovesne večernice z zahvalno pesmijo, ob 4 uri je bil zvonova srečno spravil na njuno mesto tesarski mojster Franc Rozman iz Ljubljane, in zvonovi se milo in ubrano oglasijo. O najvedno oznanjajo srečo in blagoslov markovski fari!

Iz Ormoža. (O novi nemški šoli.) Navadno trdijo Nemci, po slovenskih pokrajinah živeči, da jih preganjajo Slovenci. No, v Ormožu lahko dokažemo ravno nasprotno, da oni zatiravajo nas. Le poglejmo si na kratko, kje in kako? Na sedanji četirirazredni šoli se podučuje od drugega šolskega leta naprej, torej počenši z drugim razredom, nemščina kot drugi deželni jezik. Do četrtega razreda se otroci naučijo toliko nemški, da lahko pri gospodu nadučitelju Rauschl-nu že molijo nemški, pojejo nemške pesmi, da umejo nemško povelje pri telovadbi. Računanje, zemljepisje, zgodovino itd. se učijo v nemškem jeziku; kajti učenci imajo le samo jedno slovensko knjigo. Zelo radovedni smo, če bode gospod nadučitelj Rauschl na nemški šoli slovenski molil, slovenske pesmi pel, slovenski zapovedoval pri telovadbi itd., ker to vse zdaj na slovenski šoli radi enakopravnosti v nemškem jeziku uči. Na tej prè slovenski šoli se torej nemški jezik tako bogato podučuje, da moramo Nemce celo zavidati. Ali vkljub temu oni s to šolo niso zadovoljni. Slovenci smo bili dozdej mehki, kakor lipov les in potrpežljivi kakor ovce. To njihovo nesramno zahtevanje pa nas kliče v odločen boj proti njim. Občine: Hardek, Litmerk in Pušince so že vložile rekurze proti ustanovitvi nemške šole in proti izšolanju ormoške občine za nemško šolo. Torej še bodo morali naši Nemci precej časa čakati do ustanovitve nove šole. Kako bode nemška šola zorela, hočemo vam, stariši, ki vzgajate svoje otroke v krščansko-slovenskem duhu, pridno poročati.

Iz Ljutomera. (Slovensko pevsko društvo) v Ljutomeru je priredilo dne 25. avg. o priliki občnega zbora velik pevski koncert, kateri se je obnesel prav dobro. Vse pesmi so bile sprejete z burnim odobravanjem, osobito pa mešana zbor »Moja pesem« od Dr. G. Ipavica in pa »Naša zvezda« od Hudovernika, katera sta se morala ponavljati. Kaj krasno je donel alt-solo gospod. R—. Pa tudi pri moških zborih, kakor »Avstrija moja« od A. Nedveda, posebno pa pri Kocijančičevem vencu »Roženkraut, nagelj in rožmarin« ni bilo konca tleskanju. Zelo dobro se je tudi prednašal čveterospev »Razstanek« od Volariča. Ta popoldan smo

razvideli, kako prelepo doni slovenska pesem, posebno pa iz grla priprostega slovenskega fantiča. Vsa čast našim pevkinjam in pevcem! — Med posameznimi pevskimi točkami so svirali evenski tamburaši s svojim izvrstnim kapelnikom Fr. Schneiderjem tako mično, da bi jih človek kar vedno poslušal. Zato pa jim bodi tudi na tem mestu izrečena zahvala za sodelovanje. Žalibog, da se je prej tako lepo vreme spremenilo v deževno, in je bila potem takšna gneča in stiska. Sklepamo pa z zahvalo, da so nam priredile gospe in gospice pevkinje in gg. pevci tako krasen popoldan, in prosimo jih, naj nam priredé tako plemenito zabavo ne samo jedenkrat, temveč večkrat v letu. Izrekamo pa tudi srčno zahvalo za tako izborno vodstvo našemu pevovodji, Fr. Zacherlnu. Slovenskemu pevskeemu društvu v Ljutomeru pa želimo, da se naj razcveta in neumorno deluje za mili slovenski narod, ter da ga naj krepko podpirajo oni, katerim je le količkaj mogoče!

Iz Celja. (Naša društva.) »Čitalnica«, »pevsko društvo« in »Sokol« so nas zbrali v Vojniku na velikanski »ljudski« shod, kjer so tudi udarjali tamburaši »Edinosti«. Že precej daleč smo se šli hladit julija in avgusta, ko nas je izvabilo bralno društvo v Doliču v svojo novo Postojno, »Hudo luknjo«. Pevska slavnost v Ptuj je bila že skoraj izven našega globusa, kar ni čuda ob takem vremenu in daljavi. Počasi smo obiskovali Savinjsko dolino in se vračevali zopet v bližino celjsko. Dne 18. avgusta pa smo se zabavljali v Žalcu, kjer je bil res krasen, obsežen vsopred: petje, glediški igri, deklamacija, igra na glasovir in tamburice ter ples; kako bi nas ne zadržalo celo noč? Ravno tako je bilo na Teharjih, kamor je priredilo »pevsko društvo« svoj prvi večji izlet. Petje je bilo v resnici izborno; tako možki zbori, kakor mešani, pri katerih so nam bile vrle pomočnice dobro izvežbane pevke celjske. Slišala se je samo-le pohvala. Vrle gospodične, ki ste zastavile svoj trud na slavo našega društva, srčna zahvala! Ostanite zveste društvu našemu! V bodoče bo treba večkrat delati z združenimi močmi, da bode uspeh vedno tak in še slavnejši. — »Občeslovensko obrtno društvo« se seveda tudi zabava. Napravilo je izlet daleč — najbrž »na onkraj božjega«, kamor nas ni bilo zraven; — še manj pa smo se udeležili izleta in veselice »občeslovenskega društva zasebnih uradnikov«, katero je izletelo še mnogo, mnogo dalje. —s—

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. Veličanstvo svetli cesar so ta teden pri velikih vojaških vajah na Češkem blizu Budejevic; stanujejo ondi v škofovi palači. — Volitve v občinski zastop dunajski bodo še vendar ta mesec, in sicer voli tretji razred dne 17., drugi razred dne 23. in prvi razred dne 26. septembra. — Liberalci bodo predlagali v nižjeavstrijskem deželnem zboru, naj se dunajski mestni red tako predela, da bodo cesar imenovali župana. Liberalci mislijo, da na tak način dr. Lueger nikoli ne bo postal dunajski župan.

Češko. V Kraljevih Vinogradih pri Pragi je bil v nedeljo shod čeških okrajnih zastopov. Od 109 okrajnih zastopov je prišlo 494 odposlancev. — Mladočehi bodo priredili dne 29. sept. velik shod v Pragi, da se bodo razgovarjali o bodočih deželnozborskih volitvah.

Šlezjsko. Dne 18. septembra bodo Poljaki slovesno odprli zasebno poljsko gimnazijo v Tešinu. K tej slavnosti pridejo zastopniki raznih poljskih društev iz Galicije. Nad Poljaki se vsled tega hudo repenčijo nemški

listi, ki so vedno med svet trobili, da je Šlezija že popolnoma nemška.

Štajarsko. Poslanec Kalteneggerju je poslal 40. posestnikov iz Marije - Trošt pri Gradcu lepo zaupnico, ki bode še bolj sapa zaprla liberalcu Morretu. — Na graški visoki tehnični šoli se dijaki lahko učijo italijanščine, francoščine in angleščine, samo slovenščine ne. In vendar mnogi tehniki tudi med Slovenci iščejo službe!

Koroško. Javna shoda priredi »Katol. politično in gospodarsko društvo« za Slovence dne 15. sept. v Lipi pri Rudi in dne 29. sept. v Grebinju. — Ustanovilo se je »Bonifacijevno društvo krške škofije«. Namen temu društvu bode, skrbeti za revne cerkve. — Celovski peki nameravajo štrajkati ali delo ustaviti; zaradi tega so oni teden imeli dva shoda.

Kranjsko. Ljubljanski »feuerber« je v nedeljo praznoval svojo 25letnico. Pravimo »feuerber«, ker je to gasilno društvo še vedno nemško. — V nedeljo popoldne so imeli socijalisti v Ljubljani javen shod. Ker je neka Tereza Nötscher poldrugo uro razkladala krive socijalistične nauke, postali so krščanski delavci nevoljni ter so jej ugovarjali. Socijalni demokrati pa te začnejo pretepati, in tako se je shod končal. Slovenci ne marajo za rudečo zastavo socijalistov.

Primorsko. Te dni so se zvršile na Goriškem volitve volilnih mož. Večinoma so izvoljeni taki moške, ki bodo glasovali za kandidate društva »Sloga«. — Tržaški namestnik Rinaldini ne more najti v Istri deželnega poslanca, ki bi sodil za deželnega glavarja isterskega. Govori se, da bode deželni zbor prej razpuščen, predno se prvič snide.

Hrvaško. Poldrugo leto je morala osirotela senjska škofija čakati na novega nadpastirja. Zdaj pa je lahko prav zadovoljna; kajti senjskim škofom je bil te dni imenovan zagrebški vseučiliški prof. dr. Ant. Maurovič, izvrsten duhovnik in veren Hrvat. — Mesto Varaždin dobi sredi meseca oktobra električno razsvetljavo. — V Zagrebu prav pridno delajo priprave, da kolikor mogoče slovesno sprejmejo svetlega cesarja sredi prihodnjega meseca.

Vnanje države.

Rim. Dne 20. septembra bodo gotovo v Rimu italijanski puntarji hudo rogovilili; radi tega se delajo v papeževi palači, v Vatikanu, posebne varnostne priprave. Za vse ondi stanujoče osebe se bo preskrbel hrana za več dni in razun njih vrat bodo vsa vrata zaprta.

Angleško. Liberalni unijonisti priganjajo, da se gosposka zbornica mora preosnovati. Brščas se uvede imenovanje dosmrtnih članov, da bode potem vsaka vlada lahko dobila večino, in gosposka zbornica ne bode mogla ovirati postavodaje.

Nemško. Pred tednom se je zaključil nemški katoliški shod v Monakovem. Zadnji dan je govoril tudi grof Zichy o žalostnih cerkvenih razmerah na Ogerskem. — Dne 2. septembra so po večjih mestih praznovali 25letnico zmage pri Sedanu. Bile so večinoma vojaške slavnosti. Francoski poslanik pa ta dan ni hotel ostati v Berolinu.

Rumunsko. Osnoval se je odbor, da bi podpiral bolgarske šole v Dobrudži. To pa vladi ni bilo ljubo. Začela je temu odboru podtikati, da dela na punt, da se Dobrudža naj priklopi Bolgarski. Vsled tega je vlada že iztirala več bolgarskih trgovcev, bolgarske šole pa bode bržkone zaprla.

Srbska. Kralj Aleksander biva zdaj na Francoskem v Biaritzu. Te dni se je ondi v morju kopal s plavalnim mojstrom. Prišel pa je veliki val in odnesel oba. Kralj se je rešil, ali plavalni mojster je utonil.

Črnogorsko. Pred tednom je dospel v barsko pristanišče parnik »Rostow« z raznovrstnimi vojnimi potrebščinami, kakor 30tisoč pušk, 15 milijonov patronov, mnogo topov in dinamita. To vse je podaril ruski car Nikolaj črnogorskemu knezu.

Turško. Ustaja v Macedoniji še ni končana. Okrog Monastira in Sereza ustaši požigajo mohamedanske vasi. V selu Trnovo v drinopoljskem okraju pa je 56 ustašev z dinamitom razstrelilo nekaj poslopij in odšlo. Več ljudi je mrtvih.

Špansko. Vojni minister je izdal novo povelje, da mora biti pripravljenih v 12 dneh zopet 20tisoč rezervnikov, ki imajo v enem mesecu odriniti na Kubo. Tudi je odredil, da se nakupi še 22tisoč Manserjevih pušk in 8tisoč karabinarjev. Ako vlada toliko potrebuje za Kubo, potem njena poročila o ondotnih zmagah gotovo niso resnična.

Za poduk in kratek čas.

Mihaelu Srncu v spomin.

Ko so v nedeljo, 25. avgusta zjutraj zapeli v Rušah mrtvaški zvonovi in se je raznesel glas: »Mihael Srnc, po domače Marolt, je umrl«, zaplakala je ruška župnija, ker zgubila je svojega najboljšega, najblažjega župljana. Razžalostil se je ob tej vesti mnog prijatelj in znanec njegov, ker vsak je bil prepričen: Marolt je bil le jeden ne le v ruški fari, temveč daleč na okrog; in njega zdaj ni več!

Čut ljubezni in hvaležnosti me nagiba, da mu postavim mal spominek v »Slov. Gospodaru«, čegar zvest bralec je bil rajnik mnoga leta, njemu v časten spomin, nam pa v spodbudo in posnemanje.

Rajni Mihael Srnc se je narodil 25. septembra 1826 na Smolniku v ruški župniji kot najstarejši sin velikega posestnika Mihaela Srnc. Ko je mladeniška leta prav spodbudno preživel in je prišel čas, da je moral kot prvorojenec breme gospodarstva prevzeti, poiskal si je l. 1858. družico, ki bi mu pomagala nositi trud in skrb gospodarstva. Pri tem ni gledal toliko na bogastvo, temveč na blago srce. In res, Bog mu je dal srečo, da si je našel za nevesto devico, ki je bila blazega, ponižnega in pobožnega srca, namreč Marijo Glaser iz dobro znane Glaserjeve rodbine v ruški župniji. »Kdor najde dobro ženo, najde nekaj dobrega«, beremo v bukvalah Pregovorov 18, 22.; in res, rajni Marolt je sam večkrat rekel, kako srečen je, da si je našel tako dobro ženo! Zato tudi med njima ni bilo prepira, temveč je vladala lepa zastopnost in zakonska ljubezen. Delila sta med seboj veselje in srečo, pa tudi pomagala drug drugemu nositi žalost in nesrečo. To se je kazalo posebno lepo ob dolgi bolezni rajnega. Čeravno je imel posebno postrežnico, vendar je kaj pogostno klical »mater«, ki je tudi, čeprav sama večkrat boleha, mu skoro noč in dan kakor dober angelj na strani stala in mu stregla.

Bog je blagoslovil njiju zakon in jima dal več otrok, izmed katerih še živi 5 sinov. Dobro vedoč, da bo moral Bogu dajati odgovor od svojih otrok, skrbel je, da bi jih prav dobro krščansko vzgojil. Sicer se mu ni izpolnila srčna želja, da bi vsaj jednega sina videl kedaj kot mašnika stati pred oltarjem Gospodovim, skrbel pa je, da bi v drugih stanih, katere so si izvolili, pošteno, krščansko živeli. Zato je tudi svoje sine, čeravno že odrasle in same svoje gospodarje, kedar so ga obiskovali, vedno opominjal, naj ne pozabijo lepih krščanskih navad, ki so jih doma videli.

Rajnik je bil tudi dober gospodar, ki je skrbel za red in poštenost pri svoji obilni družini in tudi, kolikor je prav, da si ohrani in pomnoži posvetno premoženje. Postavil je čisto na novo hišo in tudi gospodarsko poslopje, dvoje posestev prikupil — in zapustil vse v najlepšem redu. Saj dober kristjan skrbi tudi za posvetno premoženje, katero mu je Bog izročil v skrb! In kaj naj rečem o rajnem Maroltu kot sosedu, kot občanu? Z jedno besedo: ljubilo in spoštovalo ga je vse! Lepo so omenili č. g. župnik v nagrobnem govoru, da rajnik gotovo ni imel ne jednega sovražnika.

Ganljivo je bilo opazovati, kako so ga vsi veselo pozdravljali, če je prišel v njih sredo; kako so se tudi v njegovi hiši radi shajali na vesel pomenek, ali pa, da so pri njem iskali sveta. Pri tej priliki omeniti moram njegovo veliko gostoljubnost. Kaj rad je zbiral prijatelje okolu sebe. Našel si pogostno pri njem goste raznih stanov, katere je vse z enako ljubeznijo sprejemal. Pa ne le gostoljuben do prijateljev, temveč tudi usmiljen do ubogih je bil. Revez ni šel od njega brez daru, nabiralce za dobre namene je vselej obdaril, podpiral je rad uboge dijake itd. Zato ga je tudi Bog s posvetnim premoženjem obilno blagoslovil! (Dalje prih.)

Smešnica. Gospod svojemu dolžniku: »To je vendar nesramno! Meni ste toliko dolžni, včera pa sem vas videl, kako ste v gostilnici pečeno pišče obirali in najboljšo starino skrkali!« — Dolžnik: »Pa ste me tudi videli plačati?«

Razne stvari.

(Javni shod) skliče politično »Slovensko društvo« v nedeljo, dne 15. septembra t. l. popoldne ob 3. uri v gostilnici gosp. Petra Novaka v Slov. Bistrici. Govorili bodo gg. poslanci dr. Radaj, Fr. Robič in dr. Gregorec.

(Volilski shod) skliče g. poslanec M. Vošnjak v Brežicah v »Narodnem domu« v nedeljo, dne 15. sept.

(Slovensko politično in gospodarsko društvo v Ljutomeru) priredi dne 15. septembra 1895 svoje tretje redno zborovanje v Gornji Radgoni s sledečim vspešnim: 1. O političnem položaju; govori deželni poslanec g. dr. Iv. Dečko. 2. O obrtnijskih zadevah; govori g. Martin Karba. 3. O solah; govori g. Drag. Hribar. 4. Gospodarski govor ima g. J. Košar. Začetek ob 3. uri popoldne v gostilnici g. J. Skrleca. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(Kmečko bralno društvo) pri Sv. Križu pri Mariboru bode zborovalo v nedeljo, dne 8. septembra t. l. ob 5. uri popoldne v Koroščevi gostilnici. Na dnevnem redu so podučni govori, petje in prosta zabava. Na obilno udeležitev prijazno vabi odbor.

(Nadvojvoda Ladislav) je na Ogerskem na lovu zadel divjo mačko, pa ne da bi obležala. Mačka je bežala, nadvojvoda pa je hitel za njo; med tem pa se spodtakne in pade, puška se sproži in krogla zadene nadvojvodo v desno nogo nad kolenom in mu zdrobi kost.

(Bela žena.) Dne 4. septembra zjutraj je pri usmiljenih bratih v Gradcu umrl č. g. bogoslovec III. leta Jožef Gobec, doma iz rogaške župnije. Letos bi moral imeti novo sv. mašo, pa Bog je drugače sklenil. Naj v miru počiva!

(Slovenske Matice) XXX. občni zbor bode v četrtek, dne 26. septembra ob 1/2. uri popoldne v mestni dvorani. Vrsta razpravam: 1. Predsednikov ogor. 2. Letno poročilo tajnikovo o odborovem delovanju. 3. Računi o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. prosinca do 31. grudna 1894. leta. 4. Vo-

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riebl

ordininira vsaki dan za zobobolne od 9—12. ure dopoldne in od 2—5. ure popoldne v lastni hiši

vrtnice (Gartengasse) št. 9 v Celji.

Ustavlja umetne zobe in zobovje z zlato, kavčuk ali platino podlogo brez vsakih bolečin in garantuje za najpopolnejšo izvršitev, enako najboljšim dunajskim ali graškim delom. To zobovje ne ovira čisto nič zvečenja ali govorjenja. Manjkajoče zobne-krone namesti z zlatim ali email kronami; plombovanje zob in vse zobne operacije izvrši brez bolečin in priskrbi za plombo najboljša sredstva, za katerih trpežnost garantuje. 5-8

Najboljše molitvenike

v slovenskem in nemškem jeziku, različno vezane, svilenat papir v 80 barvah, blisčee papir eno- in dvobarven, zlat papir gladek in stiskan, cvetlični listi in drugi deli umetnih cvetlic, manchete za cvetlice in papir s čipkami priporoča na izbiro po nizki ceni 21-37

Andrej Platzer,
(prej Edo. Ferline)
gosposke ulice št. 3,
v Mariboru.

Naznanilo.

Lepo posestvo v Virštajnu: hiša, kleti, hlevi, njive, travniki, in obilo sadnosnega drevja, v celem 18 oralov, da se v najem ali pa se tudi proda po lahkih pogojih in po prilični ceni. Kdor želi kupiti, ali v najem vzeti, naj se oglasi pisмено pod sledečim naslovom:

„An Vertrauen Nr. 350“ v Wieršteinu,
pošta Wind.-Landsberg. 3-3

Na prodaj

je posestvo, katero meri čez 8 oralov, na lepem prostoru, z lepim sadunosnikom, travnikom, njivami in lepim hrastovim gozdom. Hiša je zidana, v dobrem stanu, še celo nova z opeko pokrita, pripravna je za kakega si bodi rokodelca ali pa za pokojnika, ker stoji pri cesti na lepem prostoru 4 minute od župnijske cerkve v Kostivnici, blizu Rogaške Slatine. Pogoji so lahki.

Več pové gospod **Adelstein** v Slov. Bistrici. 4-4

Naznanilo.

Vsled potresa izprodam v vsaki množini nad 800 hektolitrov jamčeno

pristnega vina.

Istrijsko rumeno ali rudeče po 16 gld., močnejše po 18 gld., izvrstno Dolenjsko, rumeno ali rudečkasto 19 gld., močnejše 21 gld., staro 23 gld., 100 litrov, na Ljubljanski kolodvor stavljen. Vzorci na željo.

Kranjska vinarna v Ljubljani,
Slonove ulice št. 52. 4-5

Razglas.

Okrajni most čez Dravinjo poleg grajščine Hamer zadej Majšpergom na Rogački okrajni cesti I. vrste bo vsled popravila od 9. do 14. septembra t. l. po dnevi in po noči za pešce in voze zaprt.

Okrajni odbor na Ptuj, dne 26. avgusta 1895.

Načelnik: **Zelenik.**

Želim v najem vzeti prodajalnico.
A. M. L. poste restante Slov.
Bistrica. 2-4

Hmeljarjem

priporočujemo svojo komisijonalno obrt pri prodaji hmelja ter zagotovimo pošteno in hitro izvršitev.

Na vsako blagovoljno prašanje odgovarjamo prav radi.

Hugo Eckert & dr.,
komisijonalna obrt za hmelj
v **Žatcu** (Saaz) na Češkem. 5-5

Učenec

iz boljše hiše se takoj sprejme v moji trgovini specerijskega in železnega blaga in poljskih pridelkov.

Ig. Rabenstein
v Ljutomeru. 2-2

Za vsako faro, za vsaki poštno-uradni okraj in za vsako okolico, kjerkoli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti ozira vrednemu postranskemu zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda prve vrste nastavlja. Ponudbe pod „III. 895“ Gradec poste restante. 24-25

Učenec slovenskega in nemškega jezika zmožen se takoj sprejme v štacuno z mešanim blagom pri Alojziju Vršču, trgovcu v Ljutomeru. 2-2

Izborno postojnsko apno,

katero je prav mastno in se jako dobro narase, se prodaja prav po ceni v vsaki množini in vsakem času pri stalni apnenci

Jož. Švajger v Postojni. 19

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitlo, trieure
čistilne mline za žito
rezaalce za krmo
samodelujoče
aparate proti peronosperji
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje
predmeto za kleti, sesalnice za vso nameno, kakor v občo: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpolija v najnovejših, najboljših konstrukcijah

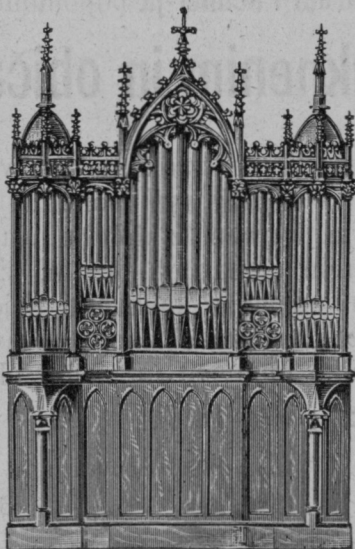
IG. HELLER, DUNAJ
2/2 Praterstrasse Nr. 49
Bogato ilustrirani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastojni in pocenitno prosti.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.
Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Jožef Brandl,

orgljarški mojster v Mariboru

Schmiderer-jeve ulice št. 3.,

priporočuje se p. n. čast. duhovščini in spošt. cerkvenim predstojništvom za izdelovanje **orgelj** vsake velikosti, z vsemi v orgljarstvu iznajdenimi novostmi. Poraba sapnikov na stoške in najbolj potrjenega cevopnevmatičnega sestava (Röhrenpneumatik), ki natančno deluje, piščalke se točno glasijo ter se lahko igra.

Povravnavanje klaviatur ni potrebno, zaklopki ne obvisé, kakor se pri drugih sistemih lahko zgodi. Pri večjih orgljah so tastature registrov, kolektiv-stopalniki, ki drug drugega odprejo ter pnevmatične gumbice na lahkko cele vrste registrov odin zapró, ter olehkotijo igranje.

Upirajoč se na mnogoletne skušnje v vsem področju orgljarstva, katere sem si pridobil v večjih izdelovalnicah na Avstrijskem in Nemškem, morem ustreči vsem zahtevam.

Poročila o novih orgljah in popravljjenih so vedno pri rokah.

Vestna izpeljava, večletno jamstvo ter skromna cena se zagotovi. 6-10

Med. doktor Hinko Šuklje,

večletni asistent dr. Valente, profesorja porodništva in primarija kirurgije dr. E. Schleimer-ja, ordinira v Celji, Graška cesta (Grazer-Strasse) št. 15, I. nadstropje, vsaki dan od 9.—11. ure dopoldne in pa od 3.—4. ure popoldne. 1-3

Odlikovanje.

Na letošnji razstavi umetnih in obrtniških izdelkov v Berlinu dobil je posestnik Goliča pri Konjicah, gospod **Benedikt Hertl**, za svoj konjak, katerega ima v zalogi v Mariboru pri g. Alojziju Quandestu, diplomu in zlato svetinjo.

Dva dijaka

sprejme c. kr. učitelj na stanovanje. Za dobro tečno hrano in za nadzorovanje pri učenju se bo vestno skrbelo. Več se zve pri uprav. „Slov. Gosp.“ 2-3

Na znanje!

Odvetniško pisarno sem otvoril v Ptuj, Ungarthorgasse št. 3. v hiši gosp. J. Kranjc, kar si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti.

Ptuj, dne 27. avgusta 1895.

Dr. Anton Brumen,
odvetnik.

2-3

ZAHVALA.

V veliki žalosti, katero je povzročila smrt našega ljubljene in nepozabljivega očeta, gospoda

Mihaela Sernc-a,

ni nam bilo mogoče posamezno se zahvaliti vsem p. t. prijateljem, znancem in sorodnikom, ki so nam za boleznijo in smrti rajnega skazali toliko sočutja. Izrekamo torej na tem mestu najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so že v dolgotrajni in mučni boleznijo obiskovali umrlega, ga tolažili in mu s tem oblaževali bolečine. — Posebna zahvala pa bodi izrečena častitim gg. duhovnikom, ki so prišli od blizu in daleč spremljati pokojnega k večnemu počitku, gg. učiteljem, ki so se s šolsko mladino udeležili pogreba, vsem darovalcem prekrasnih vencev, gg. pevcem bralnega društva za preganljivo petje, častitemu gospodu domačemu župniku za prelepi nagrobni govor ter vsem znancem, prijateljem in sorodnikom iz bližnjih in daljnih krajev, ki ste prišli v tolikem številu skazati rajnemu zadnjo čast, nas pa tolažiti v britki izgubi.

Ruše, dne 3. kimovca 1895.

Žalujoča rodbina Marolt-ova.

Veliki živinski in kramarski sejem

pri Sv. Antonu v Slov. gor. bo v soboto, dne 14. sept. 1895.

Obč. urad v Cerkvenjaku, dne 31. avgusta 1895.

Jožef Krenn

K Sv.

Maribor, grajski trg št. 1.

Juriju.

P. n.

S tem prijazno naznanjam, da sem z današnjim dnevom na tukajšnjem trgu, grajske ulice št. 1. v hiši gosp. Karola Pachner-ja popolnoma založeno štacuno

z modnim, suknenim in običajnim blagom

odprl.

V zvezi s prvimi tovarniškimi tvrdkami teh vrst mi je mogoče, velespoštovanim kupcem **vedno najboljše** po **najnižji ceni** ponuditi, in zmirom bode moja posebna naloga, da postrežem svojim p. n. kupcem z dobrim blagom najceneje in solidno.

Imam zaloge platnenih in damastnih tkanin, zatorej mi je mogoče, spoštovanim kupcem tudi s temi robami **najboljše kakovosti** najceneje postreči.

Prosim, blagovolite me s svojim obiskom počastiti, vsak čas si bom prizadeval, da bom izkazano mi zaupanje opravičil in stalno ohranil.

V Mariboru, dne 22. aprila 1895.

Z velespoštovanjem

Jožef Krenn.

3